

Hösten 2023

Utbildningsprogram

Transkulturellt Centrum

Transkulturellt Centrum är ett kunskapscenter inom Region Stockholm. Vi stöttar personal i hälso-, sjuk- och tandvård som möter människor med migrationsbakgrund. Det gör vi genom utbildningar i olika former, rådgivning, handledning, konsultationer och nätverksträffar.

Vi vänder oss till personal inom Region Stockholm eller upphandlade vårdverksamheter.

Centret har också ett folkhälsouppdrag gentemot nyanlända och andra personer med migrationsbakgrund. Målgruppen tar del av:

- Hälsokommunikation – föreläsningar om hälsa och levnadsvanor.
- Hälsöfrämjande insatser till barnfamiljer för att minska övervikt.
- Hälsoinformation i närområdet.

Hör av dig om du har frågor:

mejla tc@regionstockholm.se eller ring 08-123 486 80.

Läs mer och anmäl dig på transkulturelltcentrum.se

Utbildningsprogrammet utökas under terminens gång
– håll dig uppdaterad på vår webbplats.

Nivån för varje utbildning markeras:

Bas = inga förkunskaper krävs.

Fördjupande = viss förkunskap krävs.

Avancerad = för erfarna kliniker inom ämnet.

Innehåll

Utbildningar	4
Översikt utbildningar och nätverk	16
Vår nyckelring ger snabba svar på vanliga frågor	18
Välkommen på öppet hus	19
Webbutbildningar	20
Nätverksträffar	22
Råd och stöd	25
Kompetenshöjning på arbetsplatsen	26
Metodutveckling	27
Hälsokommunikation till nyanlända och andra migranter	28
Kultur- och språkanpassade hälsofrämjande insatser till barnfamiljer	29
Hälsoinformation i närområdet	30

Form: Luxlucid **Tryck:** ByWind **Omslagsfoto:** Frida Johansson Metso
Foto: Adobe Stock (sid. 5, 13), Unsplash (sid. 6, 7, 9), Yanan Li (sid. 10, 15, 28),
ki.se (sid. 12), Fatuma Mohamed (sid. 30)

Utbildningar

Nivå: Bas

Tid: Onsdag 13 september, kl 18–19.30

Plats: Digitalt via Teams

Kostnad: 300 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 400 kr exkl moms

Sista anmälningdag: 6 september

Kontakt:

goran.mijaljica@regionstockholm.se,
08-123 486 80

Hbtqi-psykiatri: Erfarenheter från USA

Hbtqi-personer löper ökad risk för psykisk ohälsa och suicid, vilket kan bero långvarig stress till följd av diskriminering, mobbning, våld och stigma.

Gruppens rättigheter varierar runt om i världen, till exempel är homosexualitet kriminaliserat i många länder och ibland förlagt med dödsstraff.

Dagens föreläsare från USA beskriver både amerikansk och internationell hbtqi-psykiatri. Vi lär oss också om svensk hbtqi-psykiatri och att ge god vård till hbtqi-personer med psykisk ohälsa.

Våra föreläsare:

Kenneth Ashley är psykiater och professor i psykiatri vid Icahn School of Medicine at Mount Sinai samt överläkare vid bland annat Division of Consultation-Liaison (C-L) Psychiatry and Psychosomatic Medicine at Mount Sinai Beth Israel Hospital. Han har publicerat, föreläst och undervisat så väl nationellt som internationellt om exempelvis psykiatriska aspekter av hiv, hbtq+, etnicitet och kultur.

Amir Ahuja är specialistläkare i psykiatri och chef för psykiatri vid LGBT Center i Los Angeles – världens största hbtqi-centrum – där han är ansvarig psykiater för över 2500 patienter. Han är också president av AGLP, The Association of LGBTQ+ Psychiatrists.

Målgrupp: Personal inom psykiatri och övrig hälso- och sjukvård.

Lunchföreläsning:

Autism och intellektuell funktionsnedsättning hos barn till migranter

Våra uppskattade digitala lunchföreläsningar fortsätter – först gästar Maki Morinaga, läkare och doktorand på Karolinska Institutet som forskar om neuropsykiatriska tillstånd hos barn och unga med migrationsbakgrund. Här får vi veta vilka specifika mönster hon och hennes kollegor funnit hos barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning.

Det här kan du förvänta dig: Fördjupad epidemiologisk kunskap om autism och intellektuell funktionsnedsättning hos barn och unga med migrationsbakgrund.

Målgrupp: Alla som är intresserade av ämnet.

Nivå: Bas

Tid: Onsdag 13 september, kl 12–13

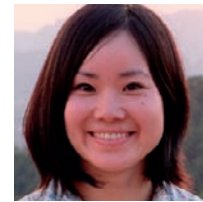
Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningsdag: Ingen, men anmälan behövs för tillgång till länk

Kostnadsfritt

Kontakt:

mattias.strand@regionstockholm.se,
08-123 486 92

Maki Morinaga

Nivå: Bas

Tid: Onsdag 27 september,
kl 13–16.30

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningsdag:
21 september

Kostnad: 500 kr för verksamheter
med avtal med Region Stockholm,
övriga 700 kr exkl moms

Kontakt: karin.osterback@
regionstockholm.se,
08-123 486 87

På flykt från Ukraina: Hur har livet i Sverige blivit?

Etermiddagen ägnar vi åt ukrainska flyktingars livsvillkor i Sverige – hur är deras hälsa och får de tillgång till den vård de behöver? Vi tar också upp hur massflyktsdirektivet fungerar.

På programmet:

- Flyktingsituationen i Ukraina
- Så ser livet ut för ukrainska flyktingar i Sverige
- Deras rätt till svensk hälso- och sjukvård
- Massflyktsdirektivets regelverk

Medverkande: Anna Almén, projektledare för ESF – Care for Ukrainian Refugees, medarbetare på Welcome House i Stockholms stad och hälsoinformatörer från Transkulturellt Centrum.

Det här kan du förvänta dig: Ökad kunskap om, och bredare förståelse för, målgruppens livsvillkor och hälsa. Panelsamtal om hur vi gör vården mer tillgänglig för dem.

Målgrupp: Personal som möter ukrainska flyktingar.

Intergenerationellt trauma: Svåra upplevelser som går i arv

Trauman kan påverka individer, familjer och samhällen långt efter ursprungshändelsen – nu kan du lära dig identifiera tecken på överförda trauman och att bemöta dem i den kliniska vardagen.

Intergenerationellt (eller transgenerationellt) trauma är inget nytt fenomen, exempelvis finns studier på hur barn och barnbarn till Förintelseöverlevande uppvisat symptom på trauma. Ett ursprungligt trauma kan ha långtgående effekter på kommande generationer i form av sociala, emotionella, beteendemässiga och kroppsliga problem. Epigenetik, studiet av förändringar i genuttryck beroende på miljöfaktorer, visar hur livsstil, miljö, kost och även traumatiska händelser kan orsaka förändringar hos avkomman.

Det här kan du förvänta dig: Mer kunskap om denna typ av trauma och hur du närmar dig patientfallen i ditt arbete.

Målgrupp: Personal i primärvård, psykiatri, tandvård och övriga intresserade.

Nivå: Fördjupande

Tid: Onsdag 4 oktober, kl 13–16.30

Sista anmälningdag: 9 oktober

Plats: Digitalt via Teams

Kostnad: 500 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 700 kr exkl moms

Kontakt:

mona.lindqvist@regionstockholm.se
070-341 83 04

Nivå: Fördjupande

Tid: 9–13 oktober och
16–17 november (heldagar)

Plats: Transkulturellt Centrum,
Solnavägen 4

Sista anmälningdag:
8 september

Kostnad: 8 000 kr exkl moms

Kontakt: mattias.strand@ki.se,
08-123 486 92 (kursinnehåll) och
kristoffer.mortsjo@ki.se,
08-524 860 31 (administrativa frågor)

**Karolinska
Institutet**

Högskolekurs i transkulturell psykiatri – migration, psykisk ohälsa och trauma 7,5 hp

*Arbetar du med flyktingar och vill stödja dem till bättre hälsa?
Kursen ger dig i sjukvården, kommunen eller arbetsförmedling
tvärdisciplinär kunskap om transkulturell psykiatri.*

Du tränas att se samband mellan traumatiska upplevelser, migration, integration och sjukdom. Efter avslutad utbildning känner du till kulturell variation i sjukdomsuttryck och har konkreta redskap för att hålla uppskattade och effektiva möten i mångkulturell miljö.

Du har fördjupad kompetens om barns olika perspektiv på migrationsprocessen – ensamma barn, barn i familj och som anhöriga. Dessutom är du bekant med tortyrskadors konsekvenser för funktionsförmågan.

Det här kan du förvänta dig: Tvärdisciplinär kunskap som ger förutsättning för produktiva samverkande insatser för flyktingar. Kunskap om att använda verktyget Kulturformuleringsintervjun i DSM-5. Godkänd kurs ger 7,5 hp. För delmål för ST-läkare, se vår webbplats.

Målgrupp: Personal som möter flyktingar i psykiatri, somatik och primärvård, på Arbetsförmedlingen eller i kommunen, exempelvis via socialtjänst, elevhälsa och SFI.

Anmälan och mer information:

utbildning.ki.se/uppdragsutbildning/kursutbud.
Sök efter ”transkulturell psykiatri”.

Hälsa och mänskliga rättigheter – i praktiken

Om nyanlända hbtqi-migranterns samhörighet i samhället och svenskt mottagande av kvotflyktingar.

Livssituationen för hbtqi-migranter har på senare tid uppmärksammats alltmer i media och debatter. Det är oftast kopplat till gruppens skyddsbehov och hälsa, medan andra utmaningar diskuteras mer sällan.

Här presenterar Thomas Wimark, docent och lektor i kulturgeografi vid Uppsala universitet, aktuell forskning om hbtqi-migranter livssituation fram till nu och hur den kan tänkas förändras framöver. Velibor Ljepoja, verksamhetsexpert i asylfrågor på Migrationsverket, informerar om nya förutsättningar för mottagande av kvotflyktingar i Sverige. Hbtqi-personer, kvinnor och barn är prioriterade, men hur ser övriga uttagskriterier ut?

Det här kan du förvänta dig: Uppdaterad kunskap och mer insikt i hbtqi-migranterns livsvillkor och hälsa. Mer kunskap om hur uttagande av kvotflyktingar går till och vilka personer som prioriteras.

Målgrupp: Alla som är intresserade av ämnet.

Nivå: Bas

Tid: Torsdag 19 oktober, kl 13–16.30

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningsdag:
27 september

Kostnad: 500 kr (bindande anmälan, men platsen kan överlåtas till annan)

Kontakt:

carin.klefbom@regionstockholm.se,

08-123 486 86 och

karin.osterback@regionstockholm.se,

08-123 486 867

Thomas Wimark

Nivå: Fördjupande

Tid: Onsdag 25 oktober, kl 13–16.30

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag: 11 oktober

Kostnadsfritt

Kontakt:

joakim.lindqvist@regionstockholm.se,

08-123 486 83 och

bjorn.andersson@regionstockholm.se

(Smittskydd Stockholm)

När det ovanliga kan vara mindre ovanligt

Sjukdomars prevalens varierar globalt. I mötet med patienter med bakgrund i olika delar av världen kan vi ställas inför sjukdomar som är ovanliga här – men mindre ovanliga på andra platser.

Utbildningen uppmärksammar sjukdomar som är viktiga att kunna identifiera i vårdmötet med migranter och flyktingar. Vi tydliggör nyttan med att diagnosticera, den initiala handläggningen och remissförfarandet när det gäller dessa patienter. I samarbete med Smittskydd Stockholm presenterar vi kunskap om olika infektions- och tropiska sjukdomar samt andra ovanliga sjukdomar. Fler kliniskt verksamma specialister medverkar också.

Det här kan du förvänta dig: Ökad förmåga att identifiera symptom på, och handlägga, vissa ovanliga sjukdomar.

Målgrupp: Läkare och sjuksköterskor som möter, eller kan komma att möta, flyktingar och migranter.

Tillgång till vård för alla – eller?

Vilka rättigheter till vård har asylsökande, papperslösa och ukrainska flyktingar som sökt skydd via massflyktsdirektivet?

Det kan vara svårt att veta vad som ingår i ”vård som inte kan anstå” och ibland uppfattas begreppet som utmanande. Vem avgör om vården inte kan anstå? Forskning visar att asylsökande och papperslösa söker vård i ett senare, många gånger, akut skede. Hur ska vi tänka när vi behöver göra prioriteringar? På den här utbildningen lär du dig vilken vård respektive grupp har rätt till och hur vi säkerställer att de får del av den. Eftermiddagen innehåller föreläsningar, diskussioner och praktiska övningar.

Det här kan du förvänta dig: Ökad kunskap om tillgång till vård för asylsökande, papperslösa och flyktingar som sökt skydd via massflyktsdirektivet.

Målgrupp: Personal i hälso-, sjuk- och tandvård.

Nivå: Bas

Tid: Tisdag 7 november, kl 13–16

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag:

31 oktober

Kostnad: 500 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 700 kr exkl. moms

Kontakt:

linnea.solden-lindstrom@

regionstockholm.se,

08-123 486 76 och

carin.klefbon@regionstockholm.se,

08-123 486 86

Nivå: Fördjupande

Tid: Onsdag 8 november, kl 13–16.30

Plats: Transkulturellt Centrum,
Solnavägen 4

Sista anmälningdag: 23 oktober

Kostnad: 500 kr för verksamheter
med avtal med Region Stockholm,
övriga 700 kr exkl moms

Kontakt:

elisabeth.bakke@regionstockholm.se,
08-123 486 69

Helena Dahlin Kassé

Golazin Yarandpour

Erfarenheter från psykiatri och socialtjänst – hur ger vi tillsammans rätt stöd och främjar hälsa hos personer med migrationsbakgrund

En eftermiddag om hur kommunens socialtjänst, första linjens psykiatri respektive specialistpsykiatri för trauma kan samverka. Då kan vi ge rätt stöd och vård – i rätt tid – till personer med olika kulturella bakgrunder och behov.

Vi tar del av typiska situationer från första linjen på en vårdcentral, från en psykiatrisk specialistmottagning för trauma samt från kommunal socialtjänst genom dagens gäster:

- Golazin Yarandpour, sociolog, genusvetare och samordnare av psykisk hälsa-teamet hos Familjeläkarna i Husby.
- Mikaela Lindström, psykolog hos Aleris Psykiatri Trauma och Stress i Kista.
- Helena Dahlin Kassé, integrationssamordnare i Haninge kommun.

Vi följer upp presentationerna med gemensam diskussion om:

- Vilka förväntningar har vi i vården respektive socialtjänsten på varandra?
- Hur kan vi samverka i ärenden som rör såväl psykiatrisk och somatisk ohälsa som social och ekonomisk utsatthet?

Det här kan du förvänta dig: Inblick i ärenden från tre typer av verksamheter. Diskutera möjligheter, och erfarenheter av, att hjälpa personer med varierande behov kopplade till fysiska, psykiska och sociala besvär.

Lunchföreläsning:

Så påverkar tortyr hjärnans exekutiva funktioner

Minne, initiativförmåga, problemlösning och planering – hjärnans exekutiva funktioner – kan skadas hos den som utsätts för tortyr.

Här berättar Miguel Diaz och Inger Wallin Lundell, forskare vid Röda Korsets högskola, vad vi vet idag om tortyrens långsiktiga påverkan på hjärnan. Miguel och Inger står bakom rapporten på samma ämne som Röda Korsets kompetenscenter för tortyr- och krigsskaderehabilitering publicerade tidigare i år.

Det här kan du förvänta dig: Fördjupad kunskap om tortyrens följder för den mänskliga hjärnans funktioner på lång sikt.

Målgrupp: Alla som är intresserade av ämnet.

Nivå: Bas

Tid: Torsdag 9 november, kl 12–13

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag: Ingen, men anmälan behövs för tillgång till länk

Kostnadsfritt

Kontakt:

mattias.strand@regionstockholm.se,
08-123 486 92

Miguel Diaz

Inger Wallin Lundell

Nivå: Bas

Tid: Onsdag 29 november, kl 13–16

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag:
15 november

Kostnad: 500 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 700 kr exkl moms

Kontakt:
linnea.solden-lindstrom@regionstockholm.se, 08-123 486 76
och karin.osterback@regionstockholm.se, 08-123 486 87

Emina Hadziabdic

Pernilla Pergert

Att vårda patienter och familjer med utländsk bakgrund – hinder och möjligheter

I mötet mellan vårdgivare och patient kan det uppstå utmaningar och missförstånd. Det beror ibland på olika kulturer, erfarenheter och förväntningar – hur överbryggar vi detta tillsammans?

Våra föreläsare belyser interkulturella och kommunikativa aspekter som kan påverka vårdmötet. Vi får också verktyg för att hantera olika situationer på ett kultursensitivt sätt.

På programmet:

- Ett kulturellt medvetet förhållningssätt – vad är det?
- Du och patienten bär med er erfarenheter från vården – hur kan det påverka ert möte?
- Kommunikation och det tolkade samtalet i vården
- Utmaningar och etiska dilemman

Medverkande:

- Emina Hadziabdic, docent i vårdvetenskap och koordinator för Kunskapsmiljö Linné: Hållbar hälsa, Linnéuniversitetet i Göteborg
- Pernilla Pergert, specialistsjuksköterska för barn och ungdom samt med. dr. och docent på Karolinska Institutet

Det här kan du förvänta dig: Fördjupad förståelse för kulturmöten och jämlik vård. Möjlighet till samtal och reflektion.

Målgrupp: Personal i hälso-, sjuk- och tandvård.

Workshop om erfarenheter av Kulturformuleringsintervjun i DSM-5 (KFI)

Vår årliga workshop där vi utbyter erfarenheter av Kulturformuleringsintervjun (KFI). Intervjun, som väcker ett allt större kliniskt intresse, är numera inkluderad i Stockholmspsykiatrins vårdprocesskartor.

I år tar vi del av norska erfarenheter genom Valerie DeMarinis, som berättar hur de implementerat KFI i barn- och ungdomspsykiatri. Valerie är professor i folkhälsovetenskap vid Innlandet Hospital Trust i Norge och seniorprofessor i folkhälsovetenskap vid Umeå universitet.

Målgrupp: Vårdpersonal, forskare och utbildare.

Nivå: Fördjupande

Tid: Tisdag 12 december, kl 9.30–16

Plats: Transkulturellt Centrum, Solnavägen 4 eller via länk

Sista anmälningdag: 5 december

Kostnad: 250 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 400 kr exkl moms

Kontakt:

sofie.baarnhielm@regionstockholm.se,
08-123 486 79

Vill du hålla en egen muntlig presentation? Välkommen med din anmälan senast 13 november.

Översikt utbildningar och nätverk

■ Webbutbildningar ■ Utbildning ■ Nätverk ■ Lunchföreläsning

AUGUSTI

28

28/8-15/10: Webbutbildning:
Ohälsa, migration och trauma

SEPTEMBER

13

HBQTQ+ psykiatri: Erfarenheter från USA

13

Lunchföreläsning: Autism och intellektuell
funktionsnedsättning hos barn till migranter

18

Nätverk om flerspråkighet för logopedier

25

25/9-12/11: Webbutbildning:
Ohälsa, migration och trauma

25

25/9-12/11: Webbutbildning:
Munhälsa, livsstil och migration

27

På flykt från Ukraina:
Hur har livet i Sverige blivit?

OKTOBER

2

Kuratorsnätverk

4

Intergenerationellt trauma:
Svåra upplevelser som går i arv

9

Nätverk om tortyrskador

9

9-13/10 och 17-18/11: Högslekolekurs i
transkulturell psykiatri – migration, psykisk
ohälsa och trauma

17

Asylnätverk

18

Psykolognätverk

19

Hälsa och mänskliga rättigheter – i praktiken

---

25 När det ovanliga kan vara mindre ovanligt

---

25 ETB-nätverk

---

30 **30/10-10/12:** Webbutbildning:
Ohälsa, migration och trauma

NOVEMBER

7 Tillgång till vård för alla – eller?

---

8 Erfarenheter från psykiatri och socialtjänst
– hur ger vi tillsammans rätt stöd och främjar
hälsa hos personer med migrationsbakgrun

---

9 Lunchföreläsning: Så påverkar tortyr
hjärnans exekutiva funktioner

---

22 Nätverk för arbetsterapeuter, fysioterapeuter
och sjukgymnaster

---

29 Att vårda patienter och familjer med utländsk
bakgrund – hinder och möjligheter

DECEMBER

5 Nätverk för skolsköterskor

---

12 Workshop om erfarenheter av
Kulturformuleringsintervju i DSM-5 (KFI)

PÅ GÅNG

Metiskurs för ST-läkare våren 2024

Lär mer om Transkulturell psykiatri: Kursen är
öppen för anmälan 1 september–1 oktober
på [metiskurser.se](https://www.metiskurser.se).

Vår nyckelring ger snabba svar på vanliga frågor

Vet du vilken vård din patient har rätt till om hen är asylsökande, nyanländ eller papperslös? Det är kunskap vi behöver för att kunna hjälpa dem vi möter i en mångkulturell vårdmiljö.

För att stötta dig, i en ofta tidspressad vardag, har vi tagit fram 17 faktakort fästa i en nyckelring som är lätt att ha till hands. Varje kort sammanfattar svaret på en av 17 frågor vårdpersonal kan ställas inför i sitt arbete.

– Förutom att förklara vilken vård patienterna har rätt till, ger korten svar på hur juridisk status påverkar egenavgiften, vad vi bör tänka på i ett tolkat samtal och hur vi upptäcker patienter som utsatts för fysisk eller psykisk tortyr, säger Linnéa Soldén Lindström på Transkulturellt Centrum som är en av initiativtagarna till nyckelringen.

Faktakorten är 8 x 10 cm och monterade på en utdragbar nyckelring, med både hake och fästklämna. Kortet har text på båda sidor, inklusive QR-koder och länkar till vår webbplats för den som vill veta mer om respektive ämne.

Under våren delade vi ut nyckelringar till regionens åtta vårdcentraler som utför den hälsoundersökning alla nyanlända erbjuds. Våra positiva mottagare säger att kortet ger lättillgänglig och värdefull

kunskap som borde spridas i hela primärvården, och som en sjuksköterska uttryckte det:

– Vår "timmis" i receptionen älskar nyckelringen och tycker den borde finnas i alla receptioner!

Innan sommaren skickade vi fler nyckelringar, denna gång till ett antal vårdcentraler och tandläkarmottagningar i områden där det finns många asylsökande och papperslösa.

Vi har nyckelringar kvar – hör av dig om du vill ha ett eget exemplar. På vår webbplats finns faktakorten samlade i en pdf som du kan skriva ut och sätta upp i ditt arbetsrum eller i receptionen.

Alla faktakort:

- Juridisk status och egenavgifter
- Tolk och tolksamtal
- Flyktingbakgrund
- Hälsoundersökning (HU)
- Tortyr
- Tandvård
- Ensamkommande barn
- Psykosocialt stöd
- Reservnummer
- Intyg för asylsökande och flyktingar
- Stöd och utbildning
- Bra att veta
- Lagar att ha koll på

Välkommen på öppet hus

Inte dags än – men du är inbjuden redan nu till vårt jubileum 10 april 2024.

Var med när vi sammanfattar våra 25-åriga erfarenheter, det vill säga vårt arbete med migration och hälsa – framför allt kopplingen där emellan – och att stödja vårdpersonalen som möter patienter med migrationsbakgrund. Du får också veta mer om hur vi arbetar praktiskt för att stärka folkhälsan hos gruppen migranter.

Se vår webbplats under hösten för mer information.

Webbutbildningar

Nivå: Bas

Period 1: 28 augusti–15 oktober

Period 2: 25 september–12 november

Period 3: 30 oktober–10 december

Sista anmälningsdag:

En vecka före kursstart

Kostnad: 300 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 400 kr exkl moms

Kontakt:

carin.klefbom@regionstockholm.se,
08-123 486 86

Ohälsa, migration och trauma

En webbutbildning som ger baskunskaper om hur flykt- och migrantbakgrund ökar risken för ohälsa. Den ges vid tre tillfällen under terminen.

Utbildningen består av sex avsnitt:

- Migration
- Asyl och etablering
- Barn och familj
- Psykisk ohälsa
- Återhämtning
- Samverkan mellan olika samhällsaktörer

Varje avsnitt avslutas med en inlämningsuppgift som någon av våra lärare ger dig feedback på. Utbildningen pågår i sex veckor och tar cirka 25 timmar att genomföra.

För delmål för ST-läkare, se vår webbplats.

Det här kan du förvänta dig: Ökad förståelse för flyktingpatientens livssituation och hur den påverkar hälsan. Kunskap om hur reaktioner på traumatiska händelser kan ta sig uttryck.

Webbutbildning: Lär dig använda Kulturformuleringsintervjun (KFI)

En utbildning för dig som vill ha verktyg för att kunna kommunicera bättre med din patient om kulturella aspekter av hans situation. Du tar bland annat del av exempel på hur du använder intervjun och vilken typ av information du kan få fram via den. Utbildningen finns på Lärortet.

Munhälsa, livsstil och migration

Webbutbildningen lyfter olika aspekter av migranternas livsvillkor.

Vi tar upp hur flytt- eller flykterfarenheter påverkar hela människan och vad hen väljer att äta och dricka. Kan det ändå finnas en gemensam syn på vad som är baslivsmedel och att vatten är den bästa vardagsdrycken? Vilken roll spelar trångboddhet för hälsan?

När psykologiskt trauma och tortyr syns i munnen – hur påverkar det tandläkarbesöket?

Utbildningen består av sex avsnitt:

- Migration
- Asyl och etablering
- Barn och familj
- Tandvård och munhälsa
- Kost och livsstil
- Samverkan

Varje avsnitt avslutas med en mindre inlämningsuppgift som någon av våra lärare ger dig feedback på. Utbildningen pågår under sex veckor och tar cirka 20–25 timmar att genomföra.

Det här kan du förvänta dig: Ökad förståelse för olika livsförutsättningar utifrån ett invandringsperspektiv. Tips på hur du kan möta dina patienter och hjälpa dem som utsatts för tortyr eller andra allvarliga övergrepp.

Målgrupp: För dig som är intresserad av hälsa, barns och vuxnas, kopplat till mun och tänder.

Nivå: Bas

Tid: 25 september–12 november

Sista anmälningdag:

18 september

Kostnad: 300 kr för verksamheter med avtal med Region Stockholm, övriga 400 kr exkl moms

Kontakt:

carin.klefbom@regionstockholm.se,
08-123 486 86

Nätverksträffar

Våra nätverk vänder sig till yrkesverksamma och studenter. Här lär du mer om aktuella ämnen och utbyter erfarenheter med kollegor. Träffarna är kostnadsfria och kräver inga särskilda förkunskaper.

Tid: Måndag 18 september,
kl 13.30–16.30

Plats: Transkulturellt Centrum,
Solnavägen 4

Sista anmälningdag: 4 september

Kontakt:
elisabeth.bakke@regionstockholm.se,
08-123 486 69

Nytt nätverk!

Nätverk om flerspråkighet för logoped – och andra intresserade

Vår första träff, för dig som möter flerspråkiga patienter med migrantbakgrund, ägnar vi åt barn med flerspråkighet. Språkkunskaperna kan ge dem möjligheter i livet, men även medföra utmaningar. Logoped, tolkar, psykologer och lärare är några professioner som möter flerspråkiga barn och som behöver kunskap om vad flerspråkigheten kan innebära.

Vår gäst Ute Bohnacker, professor i lingvistik vid Institutionen för lingvistik och filologi, Uppsala universitet, forskar om flerspråkiga barns språkutveckling – både de med typisk utveckling och de som har en språkstörning.

Det här kan du förvänta dig: Fördjupad kunskap om grundläggande rön för flerspråkighet och aktuell forskning.

Tid: Måndag 2 oktober, kl 13.30–16

Plats: Transkulturellt Centrum,
Solnavägen 4

Sista anmälningdag:
25 september

Kontakt:
elisabeth.bakke@regionstockholm.se,
08-123 486 69

Kuratorsnätverk

För kuratorer och socionomer som möter migranter och flyktingar i arbetet.

På höstens träff om könsdysfori gästar Hanna Håkansson, kurator på ANOVA och BUP KID tillsammans med Amanda Liljegren, också kurator på BUP KID. De berättar om sitt arbete med barn och vuxna med könsdysfori, vilken sorts vård målgruppen får och vad som är viktigt att tänka på i mötet med transpersoner.

Det här kan du förvänta dig: Mer kännedom om könsdysfori, patientvården och hur du bemöter transpersoner på bästa sätt i ditt arbete.

Nätverk om tortyrskador

Höstens träff handlar om fysisk smärta hos den traumatiserade flyktingpatienten, där vi reflekterar utifrån praxis och teori. Giuseppe Daverio, leg fysioterapeut på Kris- och traumamottagningen i Göteborg, berättar om sitt arbete med traumatiserade patienter, varav de flesta har erfarenhet av flykt eller annan typ av migration.

Det här kan du förvänta dig: Mer insikt i vad patientens trauma kan innebära för ert möte och din eventuella dokumentation samt hur du underlättar ert gemensamma arbete.

Asylnätverk

För dig som möter asylsökande och flyktingar i samband med hälsoundersökningar, vårdkontakter och tandvård i Region Stockholm.

Höstens ämne är inte bestämt än – välkommen att höra av dig med förslag.

Psykolognätverk

För psykologer i alla verksamheter som är intresserade av det transkulturella perspektivet och psykologisk behandling för patienter med migrationsbakgrund.

Programmet för höstens träff är inte fastställt än – håll utkik på vår webbplats.

Tid: Måndag 9 oktober kl 15–16.30

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag: 2 oktober

Kontakt:

carin.klefbom@regionstockholm.se,
08-123 486 86 och
mona.lindqvist@regionstockholm.se,
070-341 83 04

Tid: Tisdag 17 oktober, kl 9–15.30

Plats: Transkulturellt Centrum,
Solnavägen 4

Sista anmälningdag: 13 oktober

Kontakt: linnea.solden-lindstrom@
regionstockholm.se, 08-123 486 76
och
karin.osterback@regionstockholm.se,
08-123 486 87

Tid: Onsdag 18 oktober, kl 13.30–16

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag: Ingen, men anmälan
behövs för tillgång till länk.

Kontakt:

mona.lindqvist@regionstockholm.se,
070-341 83 04

Tid: Onsdag 25 oktober, kl 13.30–16.30

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag: 18 oktober

Kontakt:

carin.klefbom@regionstockholm.se,
08-123 486 86

ETB-nätverk

För dig som arbetar i elevhälsans medicinska insats, tandvården eller barnhälsovården, där du möter barn och unga med migrantbakgrund.

Munhälsa handlar inte bara om karies. Idag ser vi en ökning av erosions-skador på barns och ungas tänder, bland annat orsakat av energidrycker. Vad har konsumtionen – som också ökar – för hälso-konsekvenser i övrigt? Hur kan vårdgivare identifiera och möta upp dem? Här lär vi av Malin Asplund, klinikchef på Folktandvården i Norrtälje.

Det här kan du förvänta dig: Ökad kunskap om erosions-skador på tänderna, dess orsaker och verkan samt kunskap om energidryckers övriga påverkan på hälsan.

Tid: Onsdag 22 november, kl 13.30–16.30

Plats: Digitalt via Teams

Sista anmälningdag: 16 november

Kontakt:

carin.klefbom@regionstockholm.se,
08-123 486 86

Nätverk för fysioterapeuter, sjukgymnaster och arbetsterapeuter

För dig som möter patienter med erfarenheter av flykt och annan migration. Ämnet för höstens träff är inte bestämt än, håll utkik på vår webbplats.

Tid: Tisdag 5 december, kl 13–16

Plats: Transkulturellt Centrum,
Solnavägen 4

Sista anmälningdag: 28 november

Kontakt:

karin.osterback@regionstockholm,
08-123 486 87

Nätverk för skolsköterskor

För dig som träffar elever med migrationsbakgrund i Region Stockholm. Dagens program hittar du på vår webbplats i slutet av oktober – hör gärna av dig med önskemål på ämnen.

Råd och stöd

Vi hjälper dig när du har frågor kring patienter med flykt- eller migrationsbakgrund. Alla frågor är lika välkomna och vår hjälp är kostnadsfri.

Dina frågor kan till exempel handla om:

- Migrationens påverkan på hälsa.
- Kulturmöten och arbete med tolk.
- Bedömning och behandling av traumatiserade patienter som exempelvis upplevt tortyr.
- Patientens rätt till vård, inklusive tandvård, beroende på juridisk status.

Rådgivning

Prata med oss när du har allmänna frågor eller funderingar om det transkulturella perspektivet.

Konsultation

Har du frågor om specifika patientärenden? Vi erbjuder konsultations-samtal, det vill säga en fördjupad insats, individuellt eller till multi-disciplinära yrkesgrupper.

Handledning

Handledningen ger dig tillgång till ett transkulturellt helhets-perspektiv som underlättar bemötande, bedömning och behandling av patienten. Du kan få handledning individuellt eller i grupp och vi kan ses vid enskilda tillfällen eller kontinuerligt.

Kontakt:

mona.lindqvist@regionstockholm.se,
070-341 83 04

Kompetenshöjning på arbetsplatsen

Kostnad: 1 500 kr/halvdag,
3 000 kr/heldag, exkl moms

Kontakt:

linnea.solden-lindstrom@
regionstockholm.se, 08-123 486 76,
carin.klefbom@regionstockholm.se,
08-123 486 86 (tandvårdsfrågor)

Du kan få kompetenshöjning inom området migration, hälsa och munhälsa på din arbetsplats. Vi anpassar insatsen efter er verksamhet och era behov. Planeringen gör vi tillsammans.

Pedagogiken ger stort utrymme för dialog och erfarenhetsutbyte mellan dig, dina kollegor och oss utbildare. Upplägget vänder sig till hela personalgrupper eller team.

Andra har fått kompetenshöjning i:

- Baskunskaper om vad asyl och migration kan innebära för individers hälsa och munhälsa, oavsett ålder.
- Begreppet ”vård som inte kan anstå” och vår skyldighet att ge vård till patientgrupperna papperslösa och asylsökande.
- Olika perspektiv – har kultur någon betydelse i mötet mellan patient och vårdpersonal?
- Kultur, kontext och psykiatrisk diagnos och bedömning utifrån kulturformuleringen i DSM-5.
- Att identifiera posttraumatisk stress (PTSD).

Vilka kunskaper behöver ni på din arbetsplats?

Målgrupp: Alla yrkesroller och verksamheter i hälso-, sjuk- och tandvård.

Kompetenshöjning via korta föreläsningar

Samla dina kollegor för en kortare föreläsning – kanske i samband med en arbetsplatsträff eller en planeringsdag. För verksamheter med avtal med Region Stockholm men även för organisationer och arbetsgrupper utanför vården, då enligt överenskommelse.

Exempel på kompetenshöjning: Kulturformuleringsintervjun som ett praktiskt verktyg i patientmötet

Kulturformuleringsintervjun (KFI) ingår numera i Stockholmspsykiatrins vårdprocesskartor, för en mer personcentrerad vård med hänsyn till sociala och kulturella aspekter. Intervjuns 16 öppna frågor låter patienten beskriva sin syn på problem, situation och förväntningar på vård och stöd. Det hjälper dig i din tur att förstå patientens behov och kontext. KFI är ett komplement till övrig diagnostik, där patientens svar underlättar din bedömning och vårdplanering. Metoden är till nytta även för patienter utan migrationsbakgrund.

Det här kan ni förvänta er:

- En skraddarsydd utbildning, baserad på era specifika behov.
- Kompetens att förstå intervjun och kunna använda den i ert arbete.
- Fördjupad kunskap om språkets betydelse i vården, kultur och kontext.
- Kännedom om forskning kring KFI.
- Uppföljande handledning och konsultation vid behov.

Kontakt:

elisabeth.bakke@regionstockholm.se,
08123 486 69 (KFI-frågor)

Metodutveckling

Vill du och dina kollegor utveckla era metoder i det kliniska arbetet utifrån transkulturella aspekter? Då kan vi stötta er.

Vi diskuterar en konkret klinisk fråga tillsammans, kartlägger användbara metoder och hur de kan utvärderas. Till exempel kan vi hjälpa er implementera Kulturformuleringen i DSM, det regionala vårdprogrammet för PTSD och andra metoder anpassade till patienter med flyktingbakgrund.

Kontakt:

mattias.strand@regionstockholm.se,
08-123 486 92

Hälsokommunikation till nyanlända och andra migranter

Kostnad:

Se vår webbplats

Kontakt:

susana.lamartine@regionstockholm.se,
070-089 19 99

Vi ger hälso- kommunikation på:

- Amarinja
- Arabiska
- Dari
- Engelska
- Lätt svenska
- Persiska
- Ryska
- Somaliska
- Tigrinja
- Ukrainska

Hälsokommunikatörerna med tvärvetenskaplig hälso- och sjukvårdskompetens har uppdrag att främja hälsa och förebygga ohälsa bland nyanlända och andra personer med migrationsbakgrund.

Alla kommuner i Stockholmsregionen kan boka hälsokommunikation till sina invånare med migrationsbakgrund utifrån de behov som finns. Det gäller såväl ungdomar som vuxna.

Ämnen att välja bland är exempelvis: att hitta rätt i vården, psykisk ohälsa, levnadsvanor och livsstil. Utbildningarna genomförs i grupp med stort fokus på dialog.

Vi kommunicerar på deltagarnas eget språk.

Även Region Stockholm kan boka hälsokommunikativa tjänster av oss. Dessutom utbildar vi personal i kommunerna och regionen som vill ha mer kunskap om migranternas hälsa och migrationsprocessens inverkan på somatisk och psykisk ohälsa.

Kultur- och språkpassade hälsofrämjande insatser till barnfamiljer (Habibi*)

Insatserna ska främja hälsosamma vanor och bidra till minskad övervikt och obesitas hos gravida och barn bland nyanlända och andra med migrationsbakgrund.

Stödet består av fyra delar:

Individuellt stöd till gravida och föräldrar

Föräldrar och blivande föräldrar får individuellt hälsostöd på sitt eget språk. Stödet kan exempelvis vara i form av möten på mottagningen, telefonkontakt, hembesök, videomöten och chatt via Alltid Öppet, promenader och koordinering av vårdkontakter.

Handledning, konsultation och föreläsningar för personal

Vi ger dig som vårdgivare stöttning i att samtala med föräldrar och gravida om hälsosamma vanor på ett individanpassat och kulturflexibelt sätt.

Områdesstöttande aktiviteter

Aktiviteterna ska stärka hälsosamma vanor hos boende i närområdet. Det kan exempelvis vara föreläsningar om en sundare vardag för föräldrar på öppna förskolan, samverkan med stadsdelen eller kommunen, stavgång, promenadgrupper eller butiksvandringar för gravida och föräldrar.

Anpassat material

Vi utvecklar och implementerar nytt anpassat material för att stötta hälsosamma vanor, som till exempel ”Meny/agenda i bilder”, ”Mata med nappflaska - på rätt sätt”, ”Mjölkbilden”, ”Sockeraffischen” och ”Öka-Byt ut-Minska”. Materialet finns tillgängligt på vår webbplats tillsammans med våra populära föreläsningar för föräldrar om olika hälsoteman på svenska, engelska, ryska och arabiska.

Målgrupp: Mödrahälsovård, barnhälsovård och andra verksamheter för barn i åldern 0–6 år.

Kostnadsfritt för både familjer och personal

Kontakt:

larios.malki@regionstockholm.se,
072-204 29 19

Vi ger stöd på:

- Arabiska
- Armeniska
- Engelska
- Hindi
- Italienska
- Kurdiska (flera dialekter)
- Ryska
- Spanska
- Svenska och lätt svenska
- Syrianska
- Turkiska
- Urdu

* Hälsofrämjande stöd **A**npassat till **B**arnfamiljer via **I**nsatser på **B**efolknings- och **I**ndividnivå

Hälsoinformation i närområdet

Kostnadsfritt för kommuninvånare och samarbetspartners

Kontakt:

fatuma.mohamed@regionstockholm.se,
070-279 85 50

Hälsoinformatörerna möter allmänheten på plats i deras närområde för att prata om hälsa och goda levnadsvanor ur olika perspektiv. De informerar även om hur sjukvården i Region Stockholm fungerar.

Vår målgrupp är främst personer som behöver hjälp med svenska språket och att förstå information från myndigheter. Förutom svenska talar vi minst ett språk till, och ger såväl muntlig som skriftlig vägledning.

Hälsoinformatörerna är lekmän med grundläggande utbildning om hälsosamma levnadsvanor och psykisk hälsa – kunskaper som uppdateras regelbundet. För att nå målgruppen samarbetar vi med vårdcentraler, föreningar, trossamfund, kommuner och stadsdelar. Vi arbetar på uppdrag av Region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltning.

Läs mer och anmäl dig på transkulturelltcentrum.se

Utbildningsprogrammet utökas under terminens gång
– håll dig uppdaterad på vår webbplats.

Nivån för varje utbildning markeras:

Bas = inga förkunskaper krävs.

Fördjupande = viss förkunskap krävs.

Avancerad = för erfarna kliniker inom ämnet.

Har du frågor? Mejla tc@regionstockholm.se
eller ring 08-123 486 80.

Solnavägen 4, 10 tr
113 65 Stockholm
www.transkulturelltcentrum.se
Telefon: 08-123 486 80
E-post: tc@regionstockholm.se